

เศรษฐกิจพอเพียง และ การประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา

ดร.ปรียานุช พิบูลสราวุธ
โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙

หยุดคิด ๕ นาที (ก่อนเรียน)

กรุณาตอบคำถามทั้ง ๓ ข้อข้างล่าง และเขียนชื่อที่มุ่มขวาบนของ
กระดาษคำตอบที่แจก

๑. “เศรษฐกิจพอเพียง” สำหรับท่านหมายความว่าอย่างไร
(ก่อนฟังบรรยาย)
๒. ในชีวิตประจำวัน ท่านได้ทำกิจกรรมอะไรบ้างที่ท่านคิดว่า
สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง หรือสร้างความพอเพียง
ให้เกิดขึ้นกับตนเอง/ครอบครัว/สังคม
๓. ท่านคาดหวังอยากเรียนรู้เรื่องอะไรจากการฝึกอบรมครั้งนี้

ประเด็นของการนำเสนอ

๑. ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ใน
ระดับต่าง ๆ
๓. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านการศึกษา

ที่ รต ๐๐๖๖/18888

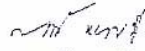
สำนักราชเลขาธิการ
พระบรมมหาราชวัง คทม.10200

ค.1 พลตจิงายน 2542

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต
เขียน ประธา์และคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
อ้างถึง หนังสือที่ นร 1001/ท.01 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2542
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ที่แก้ไขแล้ว

ตามที่ท่านขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรม-
ราชวินิจฉัย บทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกัน
ประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัส เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และขอพระราชทานพระบรม-
ราชานุญาตนำบทความดังกล่าวไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานฯ และทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรง
พระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรม-
ราชานุญาต ตามที่ขอพระมหากรุณา

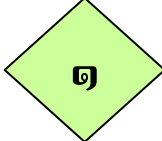

(กษัตริย์ราชเลขาธิการ) (เกษมศรี)
ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์
โทร.2253457 62 ต่อ 2315, 2316

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

กรอบแนวคิด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึก

คุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม

ในดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

คุณลักษณะ

คำนิยาม

เงื่อนไข

แนวปฏิบัติและผลที่คาดหวัง

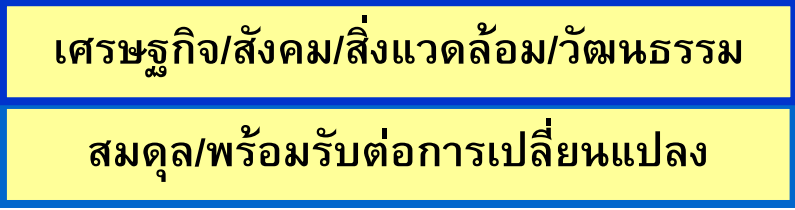
สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดหลัก

เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย

มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

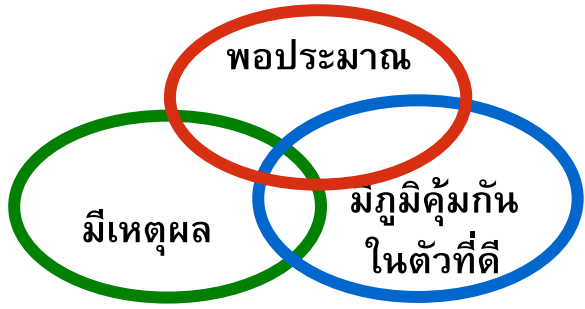

หลักการ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

ทางสายกลาง ►► พอเพียง

เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

- จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน
- การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

หลักวิชาการ รอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง	เสริมสร้างจิตใจ ให้สำนึกในคุณธรรม	หลัก ดำเนินชีวิต
--	--------------------------------------	---------------------

ความรู้คู่คุณธรรม

นิยามของความพอเพียง

- **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและ
ไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การ
ผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
- **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียง
นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย
ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการ
กระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
- **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับ
ผลกระทบ และความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ
ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขเพื่อให้เกิดความพอเพียง

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้พอเพียงต้องอาศัยทั้ง**ความรู้และคุณธรรม**เป็นพื้นฐาน

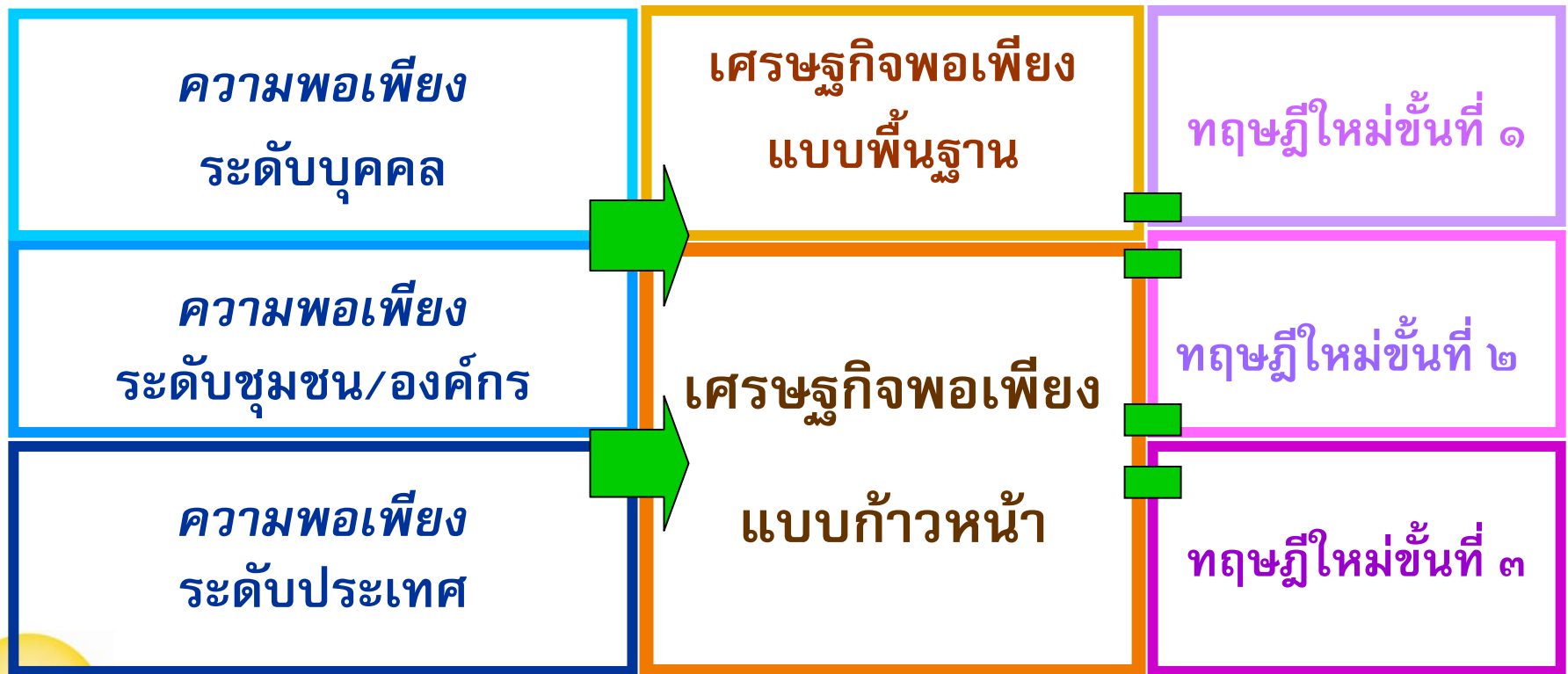
- เงื่อนไข**ความรู้** ประกอบด้วย ความ**รอบรู้**เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความ**รอบคอบ**ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความ**ระมัดระวัง**ในชั้นปฏิบัติ
- เงื่อนไข**คุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักใน**คุณธรรม** เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ข้อสังเกตทางทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียง

- มีพัฒนาการยาวนานบนบริบทของกระแสแนวคิดทางเลือกของการพัฒนา
- แนวคิดและวิถีปฏิบัติอยู่บนพื้นฐานของโลกทัศน์แบบองค์รวม / เป็นศาสตร์แบบบูรณาการ (Integral Sciences)
- ความรู้ของชุมชนไทยในภาคชนบท/เกษตร เรื่องความพอเพียงดำรงอยู่แล้วในวิถีชีวิต / การผลิต
- การดำรงชีวิต (ความรู้/ประสบการณ์/ภูมิปัญญา) ของผู้คนในภาคเกษตร หรือที่ต้องพึ่งพิงระบบนิเวศน์ธรรมชาติ และระบบความสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาฯ

เศรษฐกิจพอเพียง & ทฤษฎีใหม่

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่
ทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ

พระปฐมบรมราชโองการ

ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ

วันศุกร์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๙๓

เนื่องในวันบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

**“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”**

สรุปหลักการทรงงาน

- ❖ ระเบิดจากข้างใน
- ❖ ปลุกจิตสำนึก
- ❖ เน้นให้พึ่งตนเองได้

คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

- ❖ คำมั่นถึงภูมิสังคม
- ❖ ทำตามลำดับขั้น
- ❖ ประหยัด เรียบง่าย ประโยชน์สูงสุด
- ❖ บริการที่จุดเดียว
- ❖ แก้ปัญหาจากจุดเล็ก
- ❖ ไม่ติดตำรา
- ❖ ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
- ❖ การมีส่วนร่วม

ปฏิบัติอย่างพอเพียง

- ❖ รู้ รัก สามัคคี
- ❖ มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่

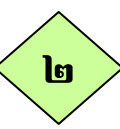
เป้าหมายคือสังคมพอเพียง

๒. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

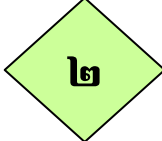

- โดยพื้นฐานก็คือ การพึ่งตนเอง เป็นหลัก
การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง
- พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล
และการพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง
- การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลใน
แต่ละส่วนแต่ละระดับ
- ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่าง ๆ

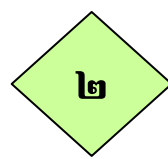
ด้านเศรษฐกิจ	ลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้/ใช้ชีวิตอย่างพอควร/คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ/มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป/การเฟื่องทางเลือกสำรอง
ด้านจิตใจ	มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ / มีจิตสำนึกที่ดี / เอื้ออาทรประนีประนอม / นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
ด้านสังคม	ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน / รู้รักสามัคคี / สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ / เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด / ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด
ด้านเทคโนโลยี	รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) / พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน / ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

แนวทางการวิเคราะห์ความพอเพียง

สัปปุริสธรรม ๗

๑. รู้เหตุ	}	ความมีเหตุมีผล
๒. รู้ผล		
๓. รู้ตน	}	ความพอประมาณ
๔. รู้ประมาณ		
๕. รู้กาล	}	มีภูมิคุ้มกันที่ดี
๖. รู้บุคคล		
๗. รู้ชุมชน		

คุณลักษณะของ คน/กิจกรรม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ

- พอเหมาะกับสภาพ
ของตน
- พอควรกับสิ่งแวดล้อม
ทางกายภาพ /สังคม
(ไม่โลภจนเบียดเบียน
ตัวเองและผู้อื่น /ไม่ทำลาย
สิ่งแวดล้อม)

ความมีเหตุมีผล

- ไม่ประมาท
(รอบรู้/มีสติ)
- รู้สาเหตุ – ทำไม
- รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
- รู้ผลกระทบที่จะเกิด
ขึ้นในด้านต่าง ๆ

มีภูมิคุ้มกันที่ดี

- สุขภาพดี
- พร้อมรับความเสี่ยงต่าง ๆ
(วางแผน/เงินออม/ประกัน)
- ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น
/สังคม
- เรียนรู้ /พัฒนาตน
อย่างต่อเนื่อง

สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ ในที่สุด

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ในระดับบุคคลและครอบครัว

๒.๑

ตัวอย่างการใช้จ่ายอย่างพอเพียง

- พอประมาณ :** รายจ่ายสมดุลกับรายรับ
- มีเหตุมีผล :** ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล / มีความจำเป็น / ไม่ใช่
สิ่งของเกินฐานะ / ใช้ของอย่างคุ้มค่าประหยัด
- มีภูมิคุ้มกัน :** มีเงินออม / แบ่งปันผู้อื่น / ทำบุญ
- ความรู้คู่คุณธรรม :** ประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยความ
ขยันหมั่นเพียร ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจ
ต่าง ๆ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

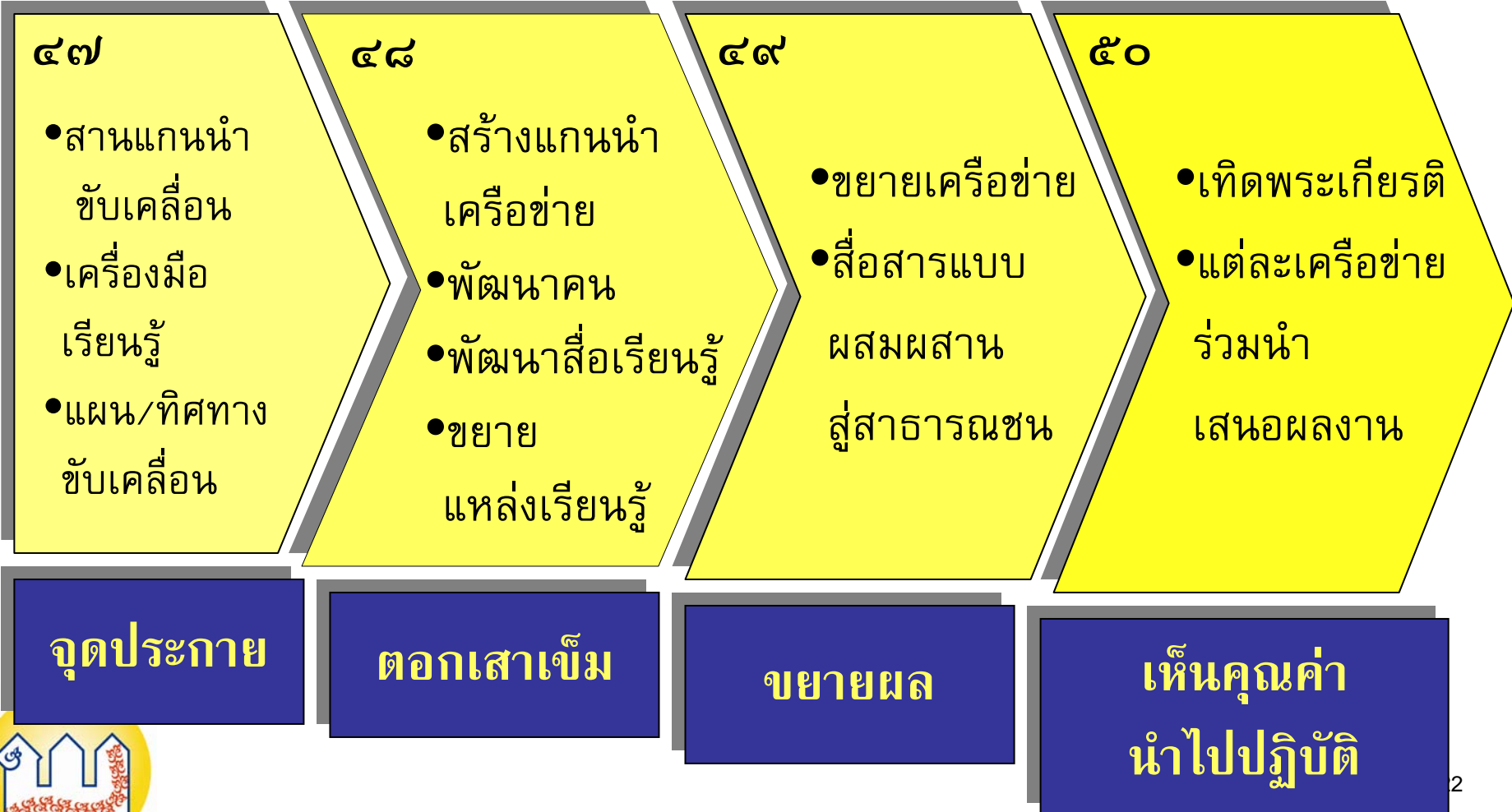

๓. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

- ธรรมชาติในสถานศึกษา
- มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวอย่างการประยุกต์ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- สื่อประกอบการเรียนการสอนหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

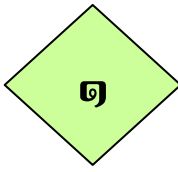

ขั้นตอนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (๒๕๔๗ - ๒๕๕๐)

โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา

การขับเคลื่อนด้านการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

พัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ

- จัดทำมาตรฐานหลักสูตรระดับประถมและระดับมัธยม
- สังเคราะห์องค์ความรู้จากโรงเรียนเครือข่าย ๙ แห่ง
- ประกวดสื่อการเรียนการสอน
- พัฒนาตัวชี้วัดความพอเพียงของสถานศึกษา
- จัดทำสารคดีตัวอย่างโรงเรียนเพื่อเผยแพร่ทางโทรทัศน์
- จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ

พัฒนาบุคลากรเครือข่าย

กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้อำนวยการ รร.
- ศึกษานิเทศก์ / ครู
- นักเรียน
- จนท. ศธ.

กิจกรรม

- จัดอบรมวิทยากร
- จัดอบรม ครู
- ค่ายเยาวชนเศรษฐกิจพอเพียง

ติดตามและประเมินผล

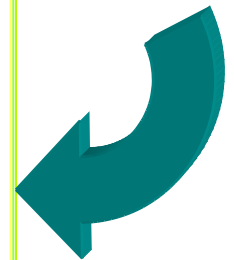
ความก้าวหน้า

- จัดทำรายงานความก้าวหน้า
- ติดตามผลงานในพื้นที่

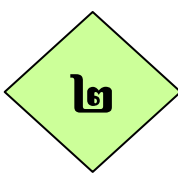
ประสานความร่วมมือและเชื่อมโยง ภายในและภายนอกเครือข่ายฯ

- จัดประชุมและสัมมนา
- สนับสนุนการดำเนินงาน
- จัดทำฐานข้อมูลโรงเรียนบุคลากร และเครือข่ายในเว็บไซต์

มาตรฐานการเรียนรู้ (ช่วงชั้นที่ ๑)

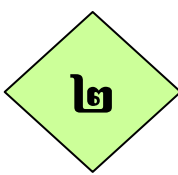

ช่วงชั้น / ปี	มาตรฐานการเรียนรู้
ช่วงชั้นที่ ๑	เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน
ประถมศึกษาปีที่ ๑	<ul style="list-style-type: none">• พึ่งตนเองในกิจวัตรประจำวันได้• รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นและช่วยเหลือผู้อื่น• เข้าใจและเห็นประโยชน์ของการออม
ประถมศึกษาปีที่ ๒	<ul style="list-style-type: none">• วิเคราะห์ รายจ่ายของครอบครัว• สามารถลดรายจ่ายได้ด้วยการประหยัด
ประถมศึกษาปีที่ ๓	ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่าด้วยการแบ่งปันเงิน แรงงาน และสิ่งของ

มาตรฐานการเรียนรู้ (ช่วงชั้นที่ ๒)

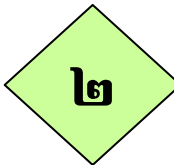

ช่วงชั้น / ปี	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นปี
ช่วงชั้นที่ ๒	เข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน
ประถมศึกษาปีที่ ๔	<ul style="list-style-type: none">สำรวจ/เปรียบเทียบ รายรับ — รายจ่ายของครอบครัว ว่าสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงรู้ความหมายของสหกรณ์บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง
ประถมศึกษาปีที่ ๕	<ul style="list-style-type: none">สามารถนำแนวคิดและหลักการเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในระบบสหกรณ์ของโรงเรียน
ประถมศึกษาปีที่ ๖	<ul style="list-style-type: none">รู้จักกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงวิเคราะห์สภาวะของโรงเรียนว่า สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด

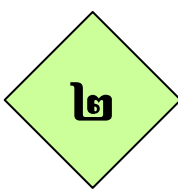
มาตรฐานการเรียนรู้ (ช่วงชั้นที่ ๓)

ช่วงชั้น / ปี	มาตรฐานการเรียนรู้
ช่วงชั้นที่ ๓	เข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน
มัธยมศึกษาปีที่ ๑	<ul style="list-style-type: none">• วิเคราะห์สถานภาพของชุมชนของตนเองและทุนของชุมชน• สำรวจปัญหาของชุมชนในอดีตและในปัจจุบัน• คิดหาวิธีการนำหลักพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาชุมชน
มัธยมศึกษาปีที่ ๒	<ul style="list-style-type: none">• มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนและในชุมชนแบบเศรษฐกิจพอเพียง• ประยุกต์หลักการของสหกรณ์และการมีส่วนร่วมไปใช้ในชีวิตประจำวัน• ระบุกรณีตัวอย่างในชุมชนที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
มัธยมศึกษาปีที่ ๓	<ul style="list-style-type: none">• นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน

มาตรฐานการเรียนรู้ (ช่วงชั้นที่ ๔)

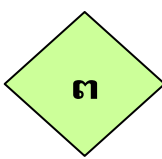

ช่วงชั้น / ปี	มาตรฐานการเรียนรู้
ช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔-ม.๖)	<ul style="list-style-type: none">เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	<ul style="list-style-type: none">ความเป็นมาของปรัชญาฯ และพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรู้จักโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	<ul style="list-style-type: none">เข้าใจการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	<ul style="list-style-type: none">เข้าใจแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในภาคต่าง ๆ เช่น ภาคเอกชนและภาครัฐ

ตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา(ด้านเศรษฐกิจ)

หลักปฏิบัติ

๑. รู้จักการใช้จ่ายของตนเอง

- ใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล
อย่างพอประมาณ
ประหยัด เท่าที่จำเป็น

ตัวอย่างกิจกรรม

- บันทึกบัญชีรายรับและรายจ่าย
- วิเคราะห์บัญชีรายรับและ
รายจ่าย
- แลกเปลี่ยนประสบการณ์
- ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
บริโภคเพื่อลดรายจ่ายที่
ฟุ่มเฟือย

ตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา(ด้านเศรษฐกิจ)

หลักปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรม
<p>๒. รู้จักออมเงิน มีกลไกลดความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ระบบสวัสดิการ ● ระบบออมเงิน ● ระบบสหกรณ์ ● ระบบประกันต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ออมวันละหนึ่งบาท ● สัปดาห์การออม ● จัดตั้งกลุ่ม/สหกรณ์ออมทรัพย์

ตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา(ด้านเศรษฐกิจ)

หลักปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรม
<p>๓. รู้จักประหยัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ใช้และกินอย่างมีเหตุผล ไม่ฟุ่มเฟือย ● ใช้พลังงานเท่าที่จำเป็น ● ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> ● ปลุกผักสวนครัวรั้วกินได้ ● เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ไก่กิน ไข่ขาย ● ใช้สินค้าที่ประหยัดพลังงาน ● รีไซเคิลขยะเพื่อนำมาใช้ใหม่ ● นำของเหลือใช้ มาทำให้เกิดประโยชน์

ตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา (ด้านเศรษฐกิจ)

หลักปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรม
<p>๔. พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจโดยผลิต หรือสร้างรายได้ ที่</p> <ul style="list-style-type: none"> ● สอดคล้องกับความต้องการ ● สอดคล้องกับภูมิสังคม ● สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ● สอดคล้องกับทรัพยากรท้องถิ่น 	<p>เน้นการผลิตเพื่อพึ่งตนเอง ให้พอเพียงกับการบริโภค และการผลิตที่หลากหลาย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ปลูกพืชผักผสมผสาน ● ปลูกพืชสมุนไพรไทย ● ผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ● จัดอบรมพัฒนาอาชีพในชุมชน

ตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา (ด้านสังคม)

หลักปฏิบัติ

๕. รู้จักช่วยเหลือสังคม หรือชุมชน

- ปลุกจิตสำนึกสาธารณะ
- ปลุกฝังความสามัคคี
- ปลุกฝังความเสียสละ
- เผยแพร่องค์ความรู้
เศรษฐกิจพอเพียง

ตัวอย่างกิจกรรม

พัฒนาความรู้คู่คุณธรรม ผ่านกิจกรรม
รวมกลุ่มต่าง ๆ

- จัดกิจกรรมลด ละ เลิก อบายมุข
- จัดกิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส
- จัดค่ายพัฒนาเยาวชน
- จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน

ตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา (ด้านสิ่งแวดล้อม)

หลักปฏิบัติ

ตัวอย่างกิจกรรม

๖. สร้างสมดุลของ

ทรัพยากรธรรมชาติ

- ปลุกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ฟื้นฟูแหล่งเสื่อมโทรมในท้องถิ่น
- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น
- ฟื้นฟูดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น

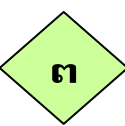
พัฒนาความรู้เกี่ยวกับดิน น้ำ ป่า เพื่อฟื้นฟู รักษา

- โครงการชีวิตดี
- จัดอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- จัดทำฝายแม้ว

ตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา (ด้านวัฒนธรรม)

หลักปฏิบัติ

๗. สืบสานวัฒนธรรมไทย

- 🌾 สร้างจิตสำนึกรักษ์ไทย รักบ้านเกิด
- 🌾 ฟื้นฟูและอนุรักษ์อาหารประจำท้องถิ่น
- 🌾 ฟื้นฟูและอนุรักษ์ดนตรีไทยและเพลงไทย
- 🌾 ฟื้นฟูและอนุรักษ์วัตถุโบราณและโบราณสถาน

ตัวอย่างกิจกรรม

- 🌾 ปลุกฝังมารยาทไทย
- 🌾 ส่งเสริมอาหารประจำท้องถิ่น
- 🌾 ส่งเสริมการใช้ภาษาประจำท้องถิ่น
- 🌾 ทำนุบำรุงโบราณวัตถุและโบราณสถาน

ตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา (ด้านศาสนา)

หลักปฏิบัติ

- ๘. ส่งเสริมพระพุทธศาสนา
- ปลุกจิตสำนึกความรักชาติ
- ตระหนักถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา
- จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

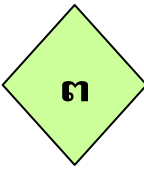
ตัวอย่างกิจกรรม

- ให้ความสำคัญกับการรักษาศีลหรือสวดมนต์เป็นประจำ
- ส่งเสริมการฝึกอบรมสมาธิภาวนา
- ร่วมกันทะนุบำรุงศาสนา
- พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
- รณรงค์การใช้สินค้าไทย

เครือข่ายโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง

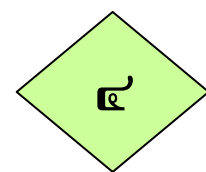

ปี ๒๕๕๘

สื่อการเรียนรู้การสอน

สื่อรากฐานการเรียนรู้ “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่ได้รับรางวัลของ สมศ. ปี ๒๕๔๙

ช่วงชั้น	ชื่อสื่อการเรียนรู้การสอน
<p>ช่วงชั้นที่ ๑ (ป.๑ - ป.๓)</p>	<p>๑ แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา ชั้น ป.๑ เรื่อง หนูแหวนกับพี่สาว</p> <p>๒ นิทานชุดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๓ นิทานเรื่องนักพัฒนาคนเก่ง</p>
<p>ช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔ - ป.๖)</p>	<p>๑ ตามรอยพ่อของแผ่นดิน พออยู่พอกิน และพอเพียง</p> <p>๒ ตามรอยพ่อหลวงสู่ความพอเพียง</p> <p>๓ บทเรียน อิเลคทรอนิกส์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง</p>

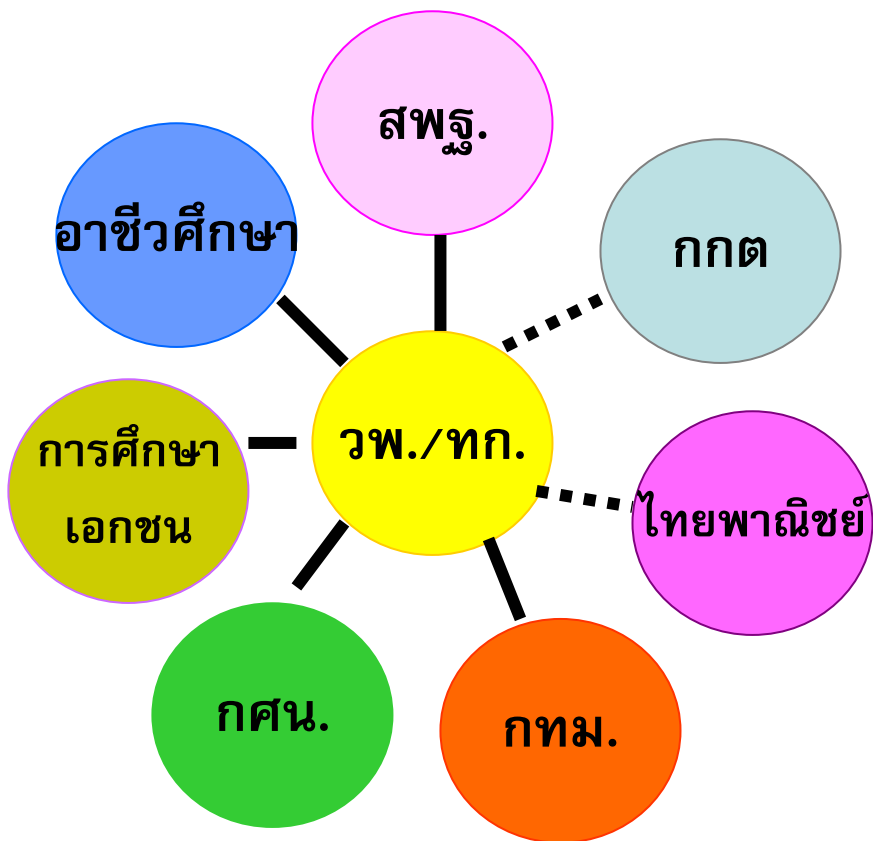

สื่อการเรียนรู้การสอน

ช่วงชั้น	ชื่อสื่อการเรียนรู้การสอน
ช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑ - ม.๓)	<ol style="list-style-type: none">๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา๒ บทเรียนการ์ตูน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง๓ การทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง๔ หนังสือเล่มเล็กวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง๕ เศรษฐกิจพอเพียง (คู่มือการใช้ ซีดีรอม พาวเวอร์พอยท์)
ช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔ - ม.๖)	<ol style="list-style-type: none">๑ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง๒ สื่อสิ่งประดิษฐ์ระบบเศรษฐกิจพอเพียง๓ สื่อวีดีโอซีดี เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง
ช่วงชั้นอาชีวศึกษา	<ol style="list-style-type: none">๑ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์กรหลักในการขับเคลื่อน

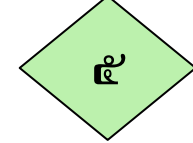

- แต่ละองค์กรมีแผนงาน/แผนปฏิบัติงานของตนเอง และใช้ทรัพยากรของตนเอง
- ทุกองค์กรหลักรวมพลังกันขับเคลื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสริมพลัง ขยายกิจกรรม
- ร่วมมือกับพันธมิตรนอกเครือข่าย เพื่อขยายผล

สานเครือข่าย ขยายความรู้ ควบคู่ประชาสัมพันธ์

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

๑. การปรับปรุงมาตรฐานการเรียนรู้

- ทุกช่วงชั้นต้องเรียนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง
- ขณะนี้อยู่ระหว่างการยกเลิกหลักสูตรช่วงชั้น และรอการประกาศใช้หลักสูตรชั้นปีแทน

๒. โครงการประกวดโครงการเฉลิมพระเกียรติฉลอง ๖๐ ปี

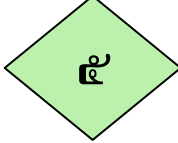
ครองราชย์

๑. ระดับช่วงชั้นที่ ๑-๖
๒. มีขั้นตอนการดำเนินงาน ๓ ระยะ เวลา ๙ เดือน
๓. รางวัลชนะการประกวดโครงการเงินสด ๕๐,๐๐๐ บาท

สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (สอศ.)

๑. การจัดทำโครงการภายในสถาบันการศึกษาของ สอศ.

- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประสานงาน และประเมินงานทุกระยะ
- ส่งเสริมการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาส
- จัดทำหนังสือ “พอเพียงตามคำพ่อสอน” เพื่อสรุป ๓๐ โครงการ

๒. การพัฒนาตัวชี้วัด **KPI** เพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระ

- ปรับปรุงการเรียนการสอนทุกรายวิชาให้เป็นหลักสูตรรายวิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บูรณาการเข้ากับรหัสของ **KPI**
- ติดตามประเมินผลสถาบันการศึกษา ๔๐๔ แห่ง
- ขณะนี้ดำเนินการไปแล้วทั้งสิ้น ๔๖ แห่ง

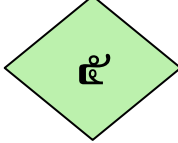
สำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียน (กศน.)

การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ใน ๔ ภูมิภาค

- กิจกรรมการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่
- การจัดทำ Cut Out พระบรมราโชวาทที่เกี่ยวข้อง
หน้าสถานศึกษา
- โครงการประกวดเรียงความ “รักพ่อต้องพอเพียง”
ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙
- จัดทำสื่อต้นแบบการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง

สำนักบริหารงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

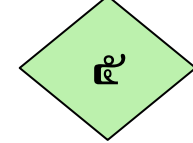
๑ การจัดการเรียนการสอน

- โรงเรียนเอกชนได้จัดการเรียนการสอน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นเนื้อหาสาระอยู่ในหลักสูตรทุกช่วงชั้น
- บางโรงเรียนได้บูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในสาระวิชาอื่น ๆ

๒ การจัดโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น

- โครงการธนาคารความดี
- โครงการป้องกันการติดยาเสพติดและสารเสพติด
- โครงการปลูกผักปลอดสารพิษ
- โครงการพัฒนากิจกรรมผู้เรียนแบบบูรณาการ เป็นต้น

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สนศ.)

โครงการนำร่องโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงตาม แนวพระราชดำริ ๓ โรงเรียน

๑. โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณราม (สำนักงานเขตสายไหม)
 - ↳ ต้นแบบด้านเกษตรผสมผสาน – ทำนา/ปลูกผักสมุนไพร/
เลี้ยงไก่
๒. โรงเรียนพรหมราษฎร์รังสรรค์ (สำนักงานเขตบางบอน)
 - ↳ ต้นแบบด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ครบวงจร – ปลูกหญ้าแฝก
เลี้ยงปลาในกระชัง ในบ่อคอนกรีต ในบ่อดิน
๓. โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ (สำนักงานเขตบางขุนเทียน)
 - ↳ ต้นแบบด้านเกษตรน้ำเค็ม – เพาะเลี้ยงปูทะเล ปลูกกะพง
ปูม้า หอยแครง หอยกระปุก

หยุดคิด ๕ นาที (หลังเรียน)

กรุณาตอบคำถามทั้ง ๒ ข้อข้างล่าง และเขียนชื่อที่มุ่มขวาบหนของ
กระดาษคำตอบที่แจก

๑. “เศรษฐกิจพอเพียง” สำหรับท่านหมายความว่าอย่างไร
(หลังฟังบรรยาย)
๒. ท่านคิดว่าท่านจะสามารถทำกิจกรรมอะไรบ้างที่สอดคล้องกับ
หลักเศรษฐกิจพอเพียง หรือสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นกับ
ตนเอง/ครอบครัว/สังคม/ประเทศ

ติดต่อเรา

โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

๑๗๓ ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐๒-๖๘๗-๓๖๖๒

โทรสาร ๐๒-๒๘๒-๘๒๒๖

mail@sufficiencyeconomy.org

www.sufficiencyeconomy.org

